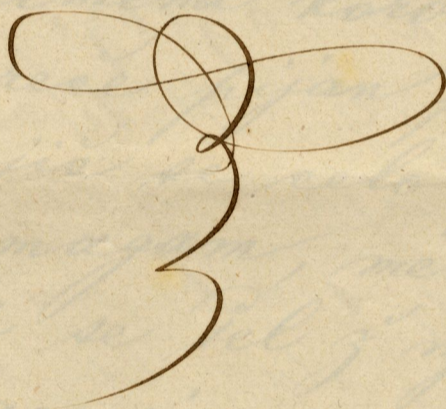

Povédke
slovenskega naróda

nabral

na Dolenskem, večidel v okolici Sasč in Ribnice

Jr Sreboški Peterlin.

Obsežek:

1. Kralj Matijaš. — Kurent. — Mora. — Vrag. —
Pisana pravica. — Pregovori nar. o nar. nava,
slah o vel. praznikih. — Planica. — Rožice. —
Moj ljubi.

1 Kralj Matijas.

Svoje dni bil je kralj Matijas
 moččen ajdovski poglavar in v vsih
 vojskah tako srečen, da je vedno pre-
 magoval najhrabrejša ljudstva. Necega
 dne se po pridobitvi veliki zmagi vsi
 tori s svojimi armadami na ravnem
 polju med steremi koroskemi gora-
 mi. Svoje sreče pijan predrzno
 govori; zadnjič se celo pravi:
 „Vsacega premagam, menda bi se celo
 Boga, če bi se šel z njim vojskovat.
 Komaj to izgovori, se zemlja odpre
 ter pozre njega in njegove vojake.
 Nek hudodelnik bi bil imel
 obesen biti; vikiš pak mu dado na
 zber: obesen biti ali iti v neko jamo,
 ktero so mogli vže od nekdeji stražiti.
 Zvedili bi bili namreč radi, koga
 varujejo. Obljubili so tedej, če pride hudo-
 delnik gorav nazaj ter jim prinese vrjetno
 sporočilo in spričalna znamenja, bo smrti
 rešen in oproscen. Hudodelnik si misli,

bolje mi je iti v jamo v nevarnost
postaviti življenje, kakor gotovo umeta.
Gre tedaj v votlino. Ko nekoliko
časa v temi tava, se mu na
gloma zabliski podzemeljski svet,
in ko se dalje gre, pride kakor na
Drugi svet. Tukej vidi veliko vojsko
na tleh ležati, pri kamniti
mizi pak je sedel, kralj Matijas,
kteri ga je kmalo ogovoril, rekoc:
"Kaj iščeš tukej?" Ko mu hudo,
delnik razloži, zakaj je prišel,
se kralj Matijas prijazno z njim
pogovarja, ga povpraša, če je
se kej svak na svetu, ter pri-
stavi, da bo on takrat vstal,
ko ne bo več teh pticev. Potem
mu da stari prstan v spomin
in spricalo, ter veli mero vina
si natociti, ko jo pak ta se po-
lovico ne natoci in se to vse
ne popije, mu reče Matijas:
"Ste li tako slabi ljudje svoj
na svetu, da se ne moreš spiti
polovico od tiste mere, ktero je
moj najmanjši mož trikrat na

dan polno popil, a sej so tudi
trikrat veči kot ti." Hudo,
delnik mu na to pove, da je on
eden največih ljudi na zemlji,
da so drugi še manjši. "Tako bom
pak lahko vse igraje podrobil"
— reče Matijas — "kadar vstanem,
ker glej! kadar bo ta meč (ga
z očmi pokaže na mizi) vstal od
Božje moči, takrat bom tudi
jaz z njim in vsa moja vojska.
Vzdigni meč enmalo!" — Hudo,
delnik ga vzdigne, in vstala je vsa
vojska. "Potem mu ga veli zopet
Matijas nazaj položiti, in olegla
se je tudi vojska.

Kralj Matijas je sicer ves
terd in ne gane z nobenim drugim
udom kot z jezikom. Brada pak mu raste
okoli mize.
Gz jame pridši pove hudovel-
nik, kar je vidil in slisal, pokaže
tudi v spričevanje stari prestan.
Lato so ga oprostili, jame
pak niso več varovali.

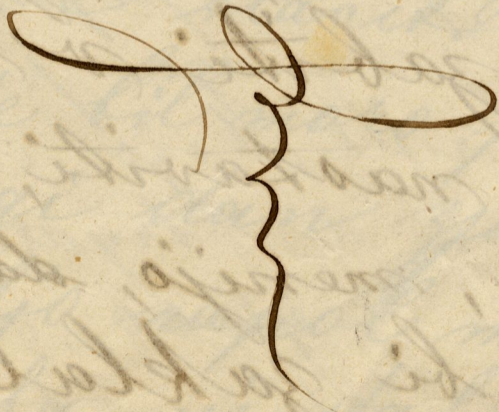
2. Kurent.

Kurent je bil svoje dni jako debel mož. Tato menijo ljudje njemu čast storiti, ako se o njegovem godu dobro najedo in napijo.

Kurent je bil rad židane volje, izvrsten godec in je imel veselje burke vganjati. Tato o njegovem godu se dandanes po vsem svetu burke vganjajo in se po pravici imenuje tisti dan "nori dan."

Kurent je bil radodaren in ni reveža brez milodara od sebe pustil, sicer je pak malo, vesteren bil in jako lehkorniselna bil v življenji. Tato pravi po, vedka dalje, da ko je Kurent prišel pred nebeska vrata in mu jih sv. Peter ni hotel na njegovo prošnjo odpreti, ker

je premalo se zmenil v svojem
zivenji za nebesa, je Kurent le
toliko prosil, da bi mu sv.
Peter hotel odpreti, da bi en
malo pogledal skozi spranjo v
nebesa. Ko mu sv. Peter iz na-
slednosti volje malo odpre, vrže
Kurent svoj klobuk v nebesa
in brz potem skoči ponj. Ko v
nebesa pride, zagleda v sredi
nebes sukrijo, ki jo je bil svoje
dni dal revežu v boga ime, in se
brz vsede na njo. Sv. Peter mu
ukazé iz nebes iti, a Kurent ga
zavrne, kaj mi čes, sej sem
na svojem, in Bog reče: Tako ga
pak pusti. Vendar ker je bil
Kurent neposiren s svojimi bur-
kami v sredi nebes, mu je pozneje
Bog odločil kraj za vratni, kjer
naj vse večne čase stoji.

3 Móra.

Móra je v tako nesrečnem
lipu rojena ženska, ktera je
prisiljena, da ponoči hodi
ljudi mučiti in tlačiti, take
namreč, ki so zopet tako rojeni,
da morajo trpeti takovne muke.
Ako se hoče kdo more znebiti,
priporočajo, naj dene roke in noge
naskriž kadar se vleže spat, ter
naj ne leži vznak, ampak po
strani. Če to ne pomaga,
svetujejo, morsko nogo
na postelji ali pak na vratih
spalnice načrtati ali zare-
zati; tudi pravijo, da je dobro
nož zabiti v vrata. Nož
mori nastaviti, kadar človeka
tlačí, menijo, da je velik greh
ker bi zaklal nesrečno
žensko.

Polg mnogih narodnih povedek
pak se mora najbolj gotovo od-
stavi, če se ji veli o odloče,
nim času priti po plačilo, in
se ji potem zares da obljubljeno
plačilo. — Nekdo je velil mori,
ko ga je nehala tlačiti, zju,
trej o sedmik priti po plačilo.
Precej prvo jutro o ravno
o sedmi uri pride neka stara
sosedka prosit moke, Dasirav,
no je bila bogata in ne
navajena v tisto hišo zahajati.
Kona moke ni vrnila in moza
ni več tlačila mora. — Enega
Druzega, ki je bil ravno tako
storil, je prišla osem let stara
deklia prosit soli, katero ji
je precej dal, in mora ga ni
hodila več tlačiti.

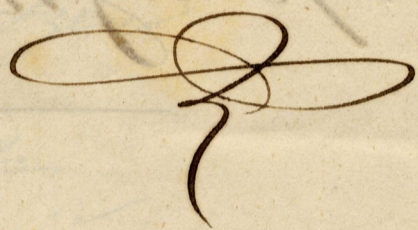
Nekdo je bil moro pretepel,
in je drugi dan zjutraj našel
pod posteljo napol metvo ženško,
ki je bila iz daljne dežele voma.

To narodnik povedekah se mora
prikazuje v podobah srake, goloba,
mačke, pesa, ženske oblečene, nazega
človeka možkega itd. ona tisti
človeka, kakor bi se gora
zavalila nanj.

4. Vrag.

Neko neveljo je videla jako
pobožna ženska vraga, ki je po
cerkvi na oslovsko kožo zapisoval
ljudi, kateri so se smejali ali pogo-
varjali pri službi Božji. Blago
vževso kožo je bil popisal, in nič ni
bilo več praznega prostora na nji;
zato je prijel kožo v zobé, da bi jo
raztegnil, a vtrgala se mu je, in
vdaril je z glavo ob zid. Na to se
je nasmejala še ta ženska, in

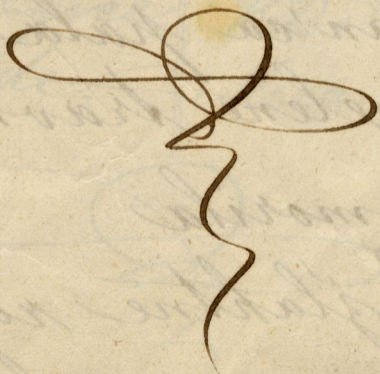
zapisal jo je vrag na kožo; —
tako, da so bili takrat vsi
ljudje popisani na koži, kar
jih je bilo v cerkvi.

5 Pisana pravica.

Nekei mož, na kraju ribniške Polne
doma, je šel njega dni v ribniški grad
delati čezdajansko pismo, ker se je
hotel v pokoj povesti in sina oženiti.

Ko iz Ribnice domu pride,
ga vprašajo sosedje, kako so storili
pismo v grajsčini. „Dobro“ — jim
odgovori stari mož — „gaspud
Kapolitajnar so mi dali pisano
pravico, da smem sto gotoinarjev
vjati po smrti, kamor hočem.“

Regovori narovni
o narodnih navadah o velikih
praznikih.

O Božicu hočejo ljudje vse
zmlati, o Pustu vse snesti, o
Veliki noči vse skuhati.

Ovseh Svetih imajo družina
vsaki svoj hlebec, o Božicu
denejo vsi v enega, o Veliki
noči je pak vže votel.

Slanica.

Dinoc in davi
Je slan'ca pala
Na zelene travnike,
Je pomorila
Vse zlahodne rožice.

8 Rojice.

L
1.
Tri urce za Gracom
Tri rožee cveto,
Če s' pobit' korajžen
Utrgaj eno.

2.
Sem pobit' korajžen,
Utrgam vse tri,
Je Gracarokih fantov
Nič ne bojim.

L 9 Moj ljubi.

1.
Ne bom se možila,
Na visoke gore,
Ne bom jo nosila
Na glavci vode

2.
Bom se možila
Na ravno polje,
K' so bistré stezice,
Bak mrzle vode.

3.
Po hrib'ih je isje,
Po dolin'cah pak mrzaj,
Oh, kje je moj ljubi,
Oh, kje sem pak jaz.

4.
Pred stotnika stopila bom!
Za ljubega prosila bom!
Vdor hoče ljubence imet,
Mora d'narce stet.

